

Samenleven in tijden van extremisme

Verslag en handreiking

COLOFON

Uitgever

Inspraakorgaan Turken in Nederland (IOT)
Vechtensteinlaan 16-S, 3555 XS Utrecht
Telefoon: 030 234 3625
E-mail: info@iot.nl
Internet : www.iot.nl

Tekst

Ahmet Azdural

Vormgeving & Druk

Drukkerij Dizayn, Rotterdam

© IOT, maart 2017

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/
of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie,
microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande
toestemming van de uitgever.

Voorwoord

De afgelopen maanden heeft het IOT in samenwerking met plaatselijke Turkse organisaties een reeks van trainingen gehouden om de weerbaarheid tegen extremisme te versterken. In deze brochure doen wij verslag van onze inspanningen en doen wij een aantal aanbevelingen over de aanpak. Wij hopen dat migrantenorganisaties, gemeenten en andere instellingen daarmee hun voordeel zullen doen. Het bestuur van het IOT is buitengewoon trots op de vele vrijwilligers, die met grote inzet het project vorm hebben gegeven. Tekenend is dat ook op Sinterklaasavond en Eerste Kerstdag een aantal trainingen heeft plaatsgevonden. De trainingen die zijn gehouden hebben alle lagen,

richtingen en geleidingen van de Turkse gemeenschap bereikt. De polarisatie in onze gemeenschap, waarvan na vorig jaar zomer sprake was, heeft de uitvoering van het project op geen enkele wijze belemmerd.

Velen in onze gemeenschap vinden het buitengewoon onrechtvaardig dat moslims worden aangesproken op de gruweldaden van terroristische groeperingen. Vooral jongeren zeggen: 'Waarom moet ik me excuseren? Ik heb er niets mee te maken. Ik verfoei het terrorisme en als men dat niet vanzelfsprekend vindt, dan maar niet.'

En ze hebben gelijk!

Natuurlijk zijn wij niet aansprakelijk voor de wandaden van extremisten die zich onze godsdienst proberen toe te eigenen.

Maar wij nemen wel verantwoordelijkheid voor de weerbaarheid van de Nederlandse samenleving tegen

extremisme en terrorisme.

Mijn inziens heeft de Turkse gemeenschap met dit project blijkgegeven van een groot verantwoordelijkheidsbesef voor de veiligheid en de democratisch rechtsstaat in Nederland. De trainingen hebben een groot aantal waardevolle suggesties opgeleverd om samen met anderen verder te werken aan verbinding. Aldus hopen wij dat de Turkse gemeenschap zijn steentje kan bijdragen aan een robuuste samenleving, die de extremistische dreiging kan weerstaan.

Sevil Ertürk

Voorzitter IOT a.i.

1. Inleiding

Halverwege 2014 kreeg de burgeroorlog in Syrië - die tot dan toe 200.000 slachtoffers had gevergd - een ander gezicht door het uitroepen van Islamitische Staat (ISIS), berichten over vervolging van en moordpartijen onder andersdenkenden en de onthoofding van westerse journalisten en hulpverleners. Allereerg ontstond bezorgdheid over de opmars van ISIS in Irak en Syrië en oproepen van ISIS en Al Qa'ida om aanslagen te plegen in Europa. Teruggekeerde jihadreizigers bleken betrokken te zijn bij terreuraanslagen in Europa, zoals in Brussel, Parijs en Kopenhagen. Ook Turkije werd getroffen door een reeks van bloedige aanslagen.

In reactie daarop zijn door Turkse organisaties in Nederland een reeks van uiteenlopende activiteiten ondernomen tegen het gevaar van extremisme en jihadisme. Er zijn waarschuwendende verklaringen uitgegeven om op het gevaar van radicalisering te wijzen, er zijn debatten en openbare bijeenkomsten gehouden en er is in vrijdagpreken aandacht geschonken aan de opkomst van ISIS. Men heeft op grotere en kleinere schaal vergaderd met de achterban en er zijn regionale dialoogbijeenkomsten

gehouden met andere organisaties. Veel organisaties hebben trainingen en gespreksbijeenkomsten voor jongeren gehouden.

Door het kabinet werd het *Actieprogramma integrale aanpak jihadisme* gepubliceerd, waarin een reeks van maatregelen zijn opgenomen op strafrechtelijke en bestuurlijk gebied. Het bestuur van het IOT heeft aangeboden om in het kader van het actieprogramma activiteiten te ondernemen op een tweetal punten:

- De versterken van bestaande netwerken van lokale en landelijke sleutelfiguren. (punt. 22)
- De versterking van netwerken rond jongeren en hun opvoeders. (punt. 23)

Op basis van de activiteiten die al werden ondernomen door Turkse organisaties is een plan uitgewerkt dat nader is afgestemd met de collega's van het Contactorgaan Moslims en Overheid en het Samenwerkingsverband van Marokkaanse Nederlanders.

Voorop stond het versterken van de weerbaarheid tegen het optreden van extremisten door bewustwording van de gevaren die de stabiliteit en veiligheid van onze samenleving bedreigen. Daarbij ging het om het bieden van een handelingsperspectief en het formuleren van tegengeluiden. In de eerste plaats was ondersteuning nodig van ouders die kampen met opvoedingsverlegenheid

als gevolg van maatschappelijke en religieuze vragen die kinderen hun stellen. Daarnaast ondersteuning van migrantenorganisaties die voor de vraag staan hoe zij zich kunnen wapenen tegen de bedreigingen van het extremisme en goede relaties met andere bevolkingsgroepen in stand kunnen houden. Doel van extremisten is immers om de kloof tussen moslims en andere bevolkingsgroepen te vergroten om een vruchtbaar klimaat te scheppen voor hun gewelddadige propaganda.

2. Participatiemodel

Het IOT gaat te werk volgens het participatiemodel. Dat betekent dat de verantwoordelijkheid voor het welslagen van activiteiten op een zo laag mogelijk niveau wordt gelegd. We rollen niet top-down een vast stramien uit, maar geven plaatselijke organisaties binnen de projectvoorwaarden de vrijheid om op hun eigen manier te werk te gaan. Die organisaties moeten immers in hun eigen omgeving, toegesneden op hun eigen doelgroep en met lokale partners, zoeken naar duurzame oplossingen. Het participatiemodel doet optimaal een beroep op de eigen verantwoordelijkheid en de eigen creativiteit.

*L*aat je als ouders nooit door je kinderen betrapten in een slachtofferrol. Kinderen nemen die rol over en dat is funest voor hun houding in de Nederlandse samenleving. Straal zelfverzekerdheid uit en benadruk dat wij dezelfde rechten en plichten hebben als andere Nederlanders.

3. Train-de-trainers

Het project was opgezet volgens het train-de-trainers model. In mei 2016 zijn 36 trainers opgeleid om de activiteiten van plaatselijke Turkse organisaties te ondersteunen. De oudste trainer was 66 jaar oud en de jongste 16.

Het programma kende vijf onderdelen:

Hasan Karadirek, oud-voorzitter van de Sultan Ahmet Moskee in Delft, vertelde over de maatregelen die door zijn bestuur in samenwerking met gemeente en politie zijn genomen toen bleek dat er een groep ronselaars voor de jihad actief was in de moskee.

Quirine Eijkman, die als senior-onderzoeker en docent Veiligheid & Rechtsstaat is verbonden aan de Universiteit van Leiden en als lector Toegang tot het Recht werkzaam is aan de Hogeschool Utrecht, behandelde de begrippen radicalisering, extremisme en terrorisme aan de hand van een reeks historische voorbeelden.

Bekir Alboğa, islamwetenschapper, werkzaam bij Diyanet in Duitsland en actief in de islamitisch-christelijke dialoog, behandelde de religieuze claim van extremisten als zouden zij de ware islam vertegenwoordigen. Hij benadrukte dat de Islam een inclusieve religie is, waarin plaats is voor verschillende geloofsopvattingen en dat geweld en extremisme in strijd zijn met de Koran en de Hadith.

Elga Sikkens, medewerkster aan de Universiteit van Utrecht, sprak op over extremisme in pedagogisch perspectief. Zij wees er daarbij op dat ouders met hun kinderen in gesprek moeten blijven, grenzen moeten stellen en te praten over de ontwikkeling van positieve idealen.

Als laatste inleider benadrukte *Zeki Arslan* dat ongelijke behandeling en uitsluiten voor migranten geen reden mag zijn om zich uit de samenleving terug te trekken. Men zou juist moeten proberen door te dringen in het systeem van de samenleving door te lobbyen voor concrete oplossingen.

Op basis van de inbreng van de hiervoor genoemde inleiders zijn workshops gehouden over de aanpak van de plaatselijke trainingen.

4. Opbrengsten

In samenwerking met plaatselijke Turkse organisaties hebben de trainers tussen juni 2016 en januari 2017 in totaal 72 trainingen gehouden die door ruim 2000 deelnemers werden bijgewoond. Dat maakt een gemiddelde van 28 deelnemers per training. Het laagste aantal deelnemers was 8 en het hoogste was 150. Er hebben evenveel mannen als vrouwen deelgenomen aan de trainingen.

In heel veel plaatsen is samengewerkt door Turkse organisaties. Vaak zochten seculiere organisaties samenwerking

met de plaatselijke Diyanet moskee. Ook werden jongerenorganisaties, ouderenorganisaties en sportorganisaties bij de trainingen betrokken. Maar ten behoeve van de trainingen werd niet alleen door Turkse organisaties onderling samengewerkt. Ook algemene organisaties en instellingen werden bij de trainingen betrokken. In Amsterdam is een training gehouden voor sleutelpersonen die werken in het spanningsveld van ouderparticipatie en onderwijs. Ook is in de hoofdstad het Strategisch Netwerk Radicalisering bij de training betrokken. In verschillende plaatsen zijn antidiscriminatiebureaus ingeschakeld. In Eindhoven een buurtorganisatie bij een van de trainingen betrokken. Op veel bijeenkomsten zijn vertegenwoordigers van de gemeente uitgenodigd.

De trainers hebben een keur van interessante inleiders voor de trainingen uitgenodigd. In veel plaatsen was er een imam of een theoloog om de religieuze claims van extremisten te ontkrachten. Daarnaast hebben academici van uiteenlopende richtingen een bijdrage geleverd.

De trainingen waren - al naar gelang het onderwerp - scherp toegesneden op de doelgroep. Soms ouders, soms jongeren. Soms gemengd, soms aparte bijeenkomsten voor mannen en vrouwen. Daardoor zijn alle lagen en geledingen van de Turkse gemeenschap optimaal bereikt.

In bijna alle verslagen staat dat de gesprekken gekenmerkt werden door een openhartig en betrokken karakter. Er heerste vertrouwelijkheid, waardoor iedereen vrijuit durfde te spreken.

Dat is erg belangrijk. Extremisme is weliswaar echt geen taboeonderwerp, maar het is best moeilijk om te praten over communicatieproblemen met je kinderen. Niettemin is dat op veel trainingen gebeurd. Het werd als bevrijdend ervaren met anderen over die kwestie te kunnen spreken.

Opvallend in de verslagen is het openhartige en constructieve karakter van de trainingen. Er is met veel inventiviteit gezocht naar middelen om de kloof tussen moslims en de rest van de bevolking te dichten. Daarbij is niet alleen gekeken naar wat anderen zouden moeten doen, maar vooral ook naar wat migrantenorganisaties zelf kunnen doen.

5. Vervolg en duurzaamheid

Tijdens veel trainingen bleek dat het onderwerp te veelomvattend was voor een bijeenkomst. De trainingen eindigden soms na het middernachtelijk uur. Vaak werd dan ook besloten om een vervolgbijeenkomst te houden over een specifiek deelonderwerp. Een aantal groepen heeft besloten tot de oprichting van een permanente discussiegroep, waarvan de leden steeds anderen uit hun omgeving meenemen.

In het bijzonder was er behoefte om door te praten over geloofskwesties. In veel plaatsen werd een beroep gedaan op moskeeën om bijeenkomsten voor jongeren te houden over de religieuze claims van extremistische groeperingen. In andere plaatsen is besloten tot overleg met de gemeente om meer zicht te krijgen op de instanties waarop ouders een beroep kunnen doen als hun kinderen lijken te radicaliseren.

Aan de ene kant is het veilig en vertrouwd om over extremisme in Turkse kring te spreken. Voor ouderen brengt dat bovendien het voordeel met zich mee dat men in de eigen taal kan spreken. Jongeren kwamen evenwel tot een andere afweging. Weliswaar is het positief dat wij onderling de gelegenheid hebben gehad om ons uit te spreken, zeiden zij, maar daar moeten we het niet bij laten. Nu moeten we onze zorgen en inzichten ook verder uitdragen op bijeenkomsten met andere bevolkingsgroepen.

Richting de gastorganisaties werden aanbevelingen geformuleerd die een actievere deelname aan het maatschappelijk leven bepleitten. Zo zouden er vaker activiteiten moeten worden georganiseerd waar ook andere maatschappelijke organisaties bij worden betrokken. Als wij kinderdag vieren (23 april) waarom doen we dat dan niet met alle kinderen uit de buurt? werd tijdens een training opgemerkt.

6. Evaluatie

Op 22 januari heeft een evaluatiebijeenkomst plaatsgevonden waaraan werd deelgenomen door de trainers, het IOT-bestuur en vertegenwoordigers van het ministerie van SZW. Aan de hand van een zevental resultaatvelden is besproken in hoeverre de projectopzet was geslaagd en de trainingen aan hun doel hadden beantwoord. Onderstaande aanbevelingen zijn gebaseerd op de uitkomsten van deze slotbijeenkomst.

***P**raat met je kind! Vraag waar hij mee zit en probeer als volwassene met elkaar te praten. Beantwoord zijn vragen en steun hem in zijn innerlijke worsteling. Zwaai het niet weg als een fase maar neem het serieus, want die vragen zijn ook serieus voor hem.*

Iedere inwoner van ons land moet zich vrij voelen om uit te komen voor zijn of haar geloof, geaardheid en levensovertuiging. Het tegengaan van extremisme en intolerantie is een kern-taak van de overheid. Veel kracht komt uit de samenleving zelf. Ouders, scholen, sportclubs en andere partijen zijn nodig om radicalisering te voorkomen. Nederland is op dit vlak weerbaar, bouwend op een lange tra-ditie van vrijheid en saamhorigheid. (Troonrede 2015)

7. Aandachtspunten en aanbevelingen

7.1 Migrantenorganisaties zijn volwaardige partners

Overheden hebben de neiging om plannen tot in detail uit te werken alvorens zij op zoek gaan naar organisaties die de doelgroep kunnen bereiken. Die manier van werken leidt niet zelden tot teleurstelling bij alle betrokkenen.

Een vruchtbare samenwerking komt gemakkelijker tot stand door te beginnen met een open overleg, waarin men het eens wordt over de definitie van het probleem en de meest effectieve aanpak.

Zodoende wordt optimaal gebruik gemaakt van de kennis en creativiteit die binnen de doelgroep aanwezig is.

7.2 Radicalisering herkennen

Dat jongeren in hun zoektocht naar een eigen identiteit soms vervallen in radicale opvattingen is een normaal verschijnsel. Maar wanneer moet je je zorgen gaan maken? Een eenduidig antwoord op die vraag valt niet te geven, maar er zijn wel een reeks van algemene en individuele signalen die ouders en opvoeders houvast bieden.

Waar we hieronder nog op terugkomen is dat jongeren het geloof verliezen in de rechtvaardigheid van de Nederlandse maatschappij. Uit allerlei signalen maken zij op niet geaccepteerd te worden als leden van de Nederlandse samenleving, te worden gediscrimineerd en buitengesloten.

Veel jongeren geven daar uiting aan middels harde oordelen over Nederland en de Nederlanders.

Het is steeds van belang om die uitingen serieus te nemen. Wellicht is het beter om niet meteen te reageren, maar wel om door te vragen naar de motieven die achter die houding schuil gaat. Dat jongeren aandacht krijgen en hun frustratie kwijt kunnen is vaak belangrijker dan een sluitend antwoord op hun vragen. Vertrouwen en een open communicatie komt op de eerste plaats. Vervolgens kan men er op wijzen dat er binnen de democratische rechtsstaat mogelijkheden zijn om discriminatie en uitsluiting te bestrijden.

Andere signalen zijn dat men zich terugtrekt in een eigen, ontoegankelijke wereld. Jongeren kunnen zich terugtrekken uit hun vriendenkring of vereniging en zich ineens heel anders

gaan kleden. Als het niet meer lukt hen te bereiken, met hen te praten, is het tijd om hulp in te roepen. Bijvoorbeeld kan men dan het Familiesteunpunt radicalisering inschakelen. (<http://familiesteunpunt.nl>; telefoonnummer 088 - 20 80 080 ma - vr: 09:00 - 17:00)

7.3 Het onderwerp dichterbij brengen

Naar schatting driekwart van de Syriëgangers is afkomstig uit de

Marokkaanse gemeenschap. Jihadisme doet zich onder Turkse Nederlanders in veel beperktere mate voor. Een enkele maal werd dan ook opgemerkt: dit is niet ons probleem, waarom moeten wij ons ermee bezighouden? Als de trainers doorvroegen, bleek het verschijnsel jihadisme veel dichterbij dan men zich realiseerde. Ronselaars zijn ook in de Turkse gemeenschap actief. In alle groepen had men wel gehoord van jongeren die met de gedachte speelden om naar Syrië te gaan. In een aantal groepen zaten jongeren die zelf met de gedachte speelden. Een trainer had

familieleden uitgenodigd van een jongen die daadwerkelijk was afgereisd (en inmiddels was omgekomen).

Enkele trainers hadden ervaren dat het goed werkt om het onderwerp dichter bij de deelnemers te brengen. Een theoretische start waarin wordt uitgelegd wat de begrippen radicalisering, extremisme en jihadisme beduiden, riep vaak de reactie op: waarom moeten wij

hierover praten? Wij hoeven ons niet voor het terrorisme te verantwoorden? Of: dit onderwerp dient alleen om moslims zwart te maken.

Een aantal trainers begon met de vraag: in wat voor samenleving willen we wonen? Wat vinden jullie belangrijk in je omgeving? Bij het zoeken naar een antwoord op die vraag werden veelvuldig waarden als veiligheid en harmonie genoemd. Al pratende realiseerden de deelnemers zich dat die waarden kwetsbaar zijn en verdediging behoeven, niet alleen van de overheid, maar ook van de burgers. Incidenten in de omgeving (wapenvondsten, vrijdelde aanslagen, opgepakte terroristen) leidden tot het besef dat waakzaamheid geboden is om veiligheid en harmonie te verdedigen.

7.4 Discriminatie en islamofobie

Het terrorisme heeft grote gevolgen voor de leefwereld van kinderen en jongeren. Zij voelen zich door de buitenwereld gebrandmerkt en moeten zich als moslims regelmatig verantwoorden voor gruweldaden, waar zij part nog deel aan hebben.

Welke insteek de trainers ook kozen, onveranderlijk kwam het gesprek op discriminatie en islamofobie.

Ongelijke behandeling wordt ervaren op school, bij het zoeken naar een stage en sollicitaties, door willekeurige aanhoudingen door de politie op straat, vanwege je naam of je hoofddoekje. Het gevoel niet gelijkwaardig te worden behandeld was algemeen. Overal zeiden ouders dat zij zich zorgen maakten over de reactie van hun kinderen daarop. Jongeren lopen rond met het gevoel hooguit te worden geduld, maar niet te worden geaccepteerd in Nederland. Zij voelen zich buitengesloten en in de

steek gelaten door de overheid, die in hun ogen veel te weinig onderneemt om discriminatie daadwerkelijk te bestrijden.

Mede in reactie op de mislukte staatsgreep van 15 juli 2016 identificeren jongeren zich sterk met die andere overheid, de Turkse regering, die volgens een deel van de jongeren wel voor hen opkomt. De uitsluiting die zij ervaren in Nederland en de in hun ogen gebrekkige westerse steun voor Turkije versterken elkaar wederzijds tot een vorm van

Turks nationalisme. Soms hadden trainers er moeite mee om duidelijk te maken wie kiest voor een toekomst in Nederland, zich niet moet afsluiten van de Nederlandse samenleving. Een kritische opstelling mag niet betekenen dat nauwelijks meer deelneemt aan het maatschappelijk leven.

Dat terroristische aanslagen die uit naam van de islam worden gepleegd leiden tot islamofobie is een gegeven waar men weinig tegen kan ondernemen. Wel is het van belang te benadrukken dat die reactie zich slechts bij een minderheid van de bevolking voordoet. Tegen discriminatie bestaan wettelijke waarborgen, waar men met succes een beroep op kan doen. Van belang is dat men discriminatie niet als een onveranderlijk gegeven beschouwt, maar als iets waartegen men actie kan ondernemen.

7.5 Communicatie tussen jongeren en ouders

Veel ouders die de trainingen hebben bijgewoond hebben weinig zicht op de bezigheden van jongeren op school of op hun werk. Hun kennis van de Nederlandse samenleving is gering en als kinderen al iets vertellen, kunnen zij de verhalen nauwelijks volgen.

Dat geldt eens te meer voor de niet zelden in het Engels gestelde informatie die kinderen op het internet en van de sociale media opdoen. Dit geldt eens te meer voor grootouders, die soms een

belangrijke rol spelen in het gezin.

Desgevraagd zei een groot aantal van de jongeren te hebben opgegeven dat zij met hun ouders over de vragen die hen bezighouden in gesprek zouden kunnen gaan. Jongeren brachten naar voren dat zij door hun ouders niet optimaal worden voorbereid op deelname aan de Nederlandse samenleving.

Maar kinderen kunnen niet zonder aandacht en morele steun van hun ouders. Door een van de trainers is – voorkomend uit de relatie met zijn

eigen kinderen – een aantal handgrepen ontwikkeld die hij met ouders heeft behandeld:

- Praat nooit neerbuigend over niet-moslims als heidenen.
- Reageer niet meteen negatief op wat je niet begrijpt. Toon belangstelling, ook al weet je er weinig van af. Bedenk dat als jij geen belangstelling toont, anderen dat wel doen.
- Beperk je desnoods tot luisteren en vragen stellen. Neem daar per dag een half uur de tijd voor.

Opvallend vaak praten ouders en

kinderen niet over wezenlijke zaken, laat staan dat er sprake is van een open dialoog. Ook ouders die weinig kennis hebben van de Nederlandse samenleving kunnen een belangrijke rol spelen door meer met hun kinderen te spreken. Belangrijk is de aanbeveling om kinderen niet direct orders te geven, maar te proberen als volwassenen met hen te praten. Wanneer ouders vraag naar motieven komen er vanzelf vragen waarop zij wel een antwoord kunnen geven. Kinderen hebben steun nodig bij hun innerlijke worsteling naar

Radicalisering is een proces van delegitimatie waardoor het vertrouwen in de samenleving en de politiek steeds verder afneemt en men op steeds grotere afstand gaat staan van de samenleving.

volwassenheid. Die steun kunnen ouders alleen geven wanneer zij de vragen die bij kinderen leven serieus nemen.

Een opmerking die tijdens verschillende trainingen is gemaakt, is dat veel ouders veel nauwer contact met de school zouden moeten onderhouden, ook al begrijpen ze niet helemaal wat er wordt gezegd tijdens oudergesprekken en ouderavonden.

Al wordt deze slechts door weinigen gerealiseerd, de wens om terug te keren leeft bij velen. Ook als gevolg van de verkiezing van Trump en de opkomst van xenofobe partijen in Europa is het gevoel van onveiligheid toegenomen en leeft bij velen het idee Turken uiteindelijk terug zullen moeten. In veel

gezinnen leeft men fysiek in Nederland, maar mentaal in Turkije.

Door die houding brengen ouders op hun kinderen over dat Nederland niet echt hun land is. Kinderen vermijden daardoor situaties die moeilijk zijn of inspanning vergen. In verschillende bijeenkomsten hebben trainers benadrukt dat ouders hun kinderen moeten leren dat Nederland hun land is, en wel in twee betekenissen. In Nederland moeten zij een toekomst opbouwen. Maar ook: zij zijn evengoed Nederlander als ieder ander en hebben dezelfde rechten en plichten. Een dergelijke houding komt ook ten goede aan het zelfvertrouwen van jongeren.

7.6 Het ontcrachten van de religieuze claims van extremisten

In de Turkse gemeenschap bestaat een stevig geïstitutioniseerd netwerk van godsdienstige voorzieningen, waardoor jongeren veel minder geneigd zijn religieuze bevestiging te zoeken bij sinistere websites of predikers dan bij andere gemeenschappen het geval is. Niettemin roept de religieuze claim van extremisten bij veel jongeren vragen op. Extremisten strooien met uitspraken

over de houding tot ongelovigen en het gebruik van geweld, waar niet altijd tegenwicht aan kan worden geboden. Vaak gaat het om uitspraken die uit hun context zijn gelicht. Bijvoorbeeld worden citaten over het gebruik van geweld gebezigd zonder erbij te vermelden dat die betrekking hebben op oorlogssituaties.

Aan de ene kant maken ouders zich zorgen over de extremistische geluiden waaraan jongeren zijn blootgesteld. Aan de andere kant wordt het geloof als vanzelfsprekendheid aangenomen. Mijn kind beschouwd zich als moslim, dus dan zit het wel goed. Maar het is belangrijk om met kinderen te praten over de Islam, zodat zij leren onderscheid te maken tussen hun geloof en de religieuze claims van IS.

Tijdens verschillende bijeenkomsten werd opgemerkt dat een actievere rol van moskeeën nodig is om de religieuze claim van het extremisme te bestrijden. Er is op dit punt vooral behoefte aan gespreksbijeenkomsten voor jongeren onder leiding van imams.

7.7 Verbinden!

Terroristen gaat het niet om de bomaanslag zelf, maar om de maatschappelijke bom die daarna ontploft, vertelde Quirine Eijkman tijdens het train-de-trainers programma. Weerbaarheid mag er daarom niet alleen uit bestaan dat we extremisten die

oproepen tot geweld geen kans geven. Even belangrijk is het dat zij hun doel niet bereiken. Dat doel is uiteindelijk om vijandschap te zaaien tussen moslims en anderen.

Er is in Nederland onmiskenbaar sprake van toenemende segregatie. De Turkse gemeenschap leeft steeds sterker binnen een eigen circuit. Veel gezinnen hebben nauwelijks vrijetijdscontacten met Nederlanders. Als gevolg van terroristische aanslagen ontstaat angst voor de islam. Door xenofobe groeperingen wordt die angst verder aangewakkerd. Het is niet dat er niets te doen valt tegen de groeiende kloof die ten gevolge daarvan ontstaat tussen verschillende bevolkingsgroepen. De vraag die tijdens de trainingen werd gesteld was: Wat kunnen migrantenorganisaties doen om te voorkomen dat de Turkse gemeenschap verder in een isolement raakt door islamofobie?

Met een opvallend zelfkritische houding trachten de deelnemers aan de trainingen een antwoord op die vraag te vinden. Men realiseerde zich goed dat de Turkse gemeenschap zich op veel momenten eenkennig opstelt. Activiteiten van plaatselijke organisaties hebben niet dezelfde bereik als de massamedia, maar daar staat tegenover dat face-to-face contacten veel krachtiger zijn dan bijvoorbeeld televisie-uitzendingen.

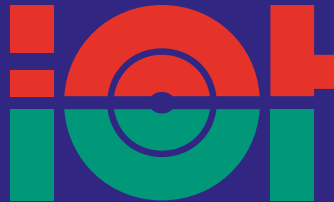
De Turkse gemeenschap kan daadwerkelijk bijdragen aan een leefbare samenleving en het verkleinen van de kloof tussen bevolkingsgroepen. Aandacht vestigen op Nederland, integreren in maatschappelijke instellingen. Discriminatie en cultuurverschillen, maar ook beseffen dat we onlosmakelijk met de Nederlandse samenleving zijn verbonden.

Er werden tal van activiteiten genoemd waarmee organisaties samenwerking zouden kunnen zoeken met maatschappelijke organisaties in de eigen omgeving. In het bijzonder werd gewezen op activiteiten om jongeren aan een netwerk te helpen en het sociaal isolement te doorbreken.

Indien u gebruik wilt maken van een van onze trainers of samenwerking zoekt met Turkse organisaties in uw gemeente kunt u contact opnemen met het IOT (info@iot.nl of 030-2343625)

Inspraakorgaan Turken in Nederland (IOT)

Vechtensteinlaan 16-S, 3555 XS Utrecht

Telefoon: 030 234 3625

E-mail: info@iot.nl

Internet : www.iot.nl